

Séta, ebéd, hagyma Tóthéktól, 6 szőlő helyett hagymát is termeszt. Valamikor ez a vidék szőlőtermő volt, de a háború után a filoxéra kipusztította. Sebaj. Gomba van, hagyma van, ész van, mi kell még?

Furcsa és egyedi, hogy Bagó és Dick egymás tájából esznek, isznak. A labdázásnak pedig Dick, Péta felszólítására Bagónak hagyja a piros pettyes labdát! Bagó fut a nagy piros labdával a lucernába, alig látszik ki belőle. El akarja ásni a labdát. Majd otthon visszanyújtja Dicknek.

Szomorúság, kis halál, este, az ebédutáni alvástól kicsit pilledten hazamegyünk.

Három kocsival megyünk. Bagó átkéredzkedik Évához.

Mielőtt elhagyjuk ezt a csodafalut, ahol minden altató nélkül nyolc órát alszik az ember, meglátogatjuk Jurcsik Károly építész, akinek a háza kész. Gyönyörűség. A konyhában ülünk, mindannyian fehérek és a nagymamára üritjük a saját készítésű gyomorkeserűt.

(Folytatjuk)

Fényes mormogás

Kedves Barátom, a haraghoz fölös idő kell, nem indulat. Nekem ez van, az meg nincs, persze, hogy nem neheztelek válaszsoraidért, illetve — kissé bizalmatlan — megjegyzésaidért, már csak azért sem, mert igaznak tartom, amit írsz: túl konok meggyőződéseink körül ott koslat a góg. Hagyom, nem hagyom, benem bizony elárad a magamba vett kétkedés, s a tisztánlátásra úgy serkent, hogy véleményeimmel homlokegyenest ellenkező véleményt sajtol ki ítéleteket szövőgető struktúráimból, s ennek eredményeképpen hosszú és komor hallgatásba merülök, s nem is ritkán. Ez azonban nem ment föl mondandóim alól.

Észrevettem, kerülsz, kitérsz előlem. Látszólag belemész a beszélgetésbe, de a kritikus helyen válasz helyett mosolyogsz, hümmögsz valamit, gyorsan elbúcsúzol. Ezt nem nagyon szeretem, van benne valami csöndes, megalázó „elejtés”. Nem vagyok kő. Te viszont pap vagy. Pap, akit — életmódja miatt — nem kívánok összetéveszteni egy „égi ügyekben utazó” (hogy ügynökkel, még hagyján) tisztviselővel, aki x—y óráig pap, egyébként csak zsupapartner, tévé-néző, futballdruk-

ker, méhész, borász, galambász, giccs-gyűjtő vagy gépkocsiszerelő. Nem azt mondom, hogy ezt tedd, azt ne tedd — tégy akaratod szerint. De nem hanyagolhatod el a *nem szükségesek* miatt a *szükségeket*, nem időzitheted fölkontégedet óráról órára; nincs jogod, hogy a világot, amelybe reményt és örömhírt hozni küldetted, csak szűrőpróbaszerűen ismerd, hogy dolgait és szórakozásait többre becsüld embeleinél és drámáinál.

Nem mutathatnád be híveidnek Pázmány remekeit? Bach zenéjét? Babits és József Attila verseit? A teológiai gondolkodás legújabb eredményeit? A mai világ szociológiai jelenségeit? Nem lehetne enyhíteni — a Krisztus földidézte — csontropogató terheket az emberi vállakon? Tudom, vannak rossz tapasztalataid az egyre csökkenő szellemi érdeklődésről, de te, éppen te, beleszügyodhatsz ebbe? Egyszer azt írtad: a *jól mondott jó szóra* mindig szivacs az emberi szív és elme.

A kényelem zsákutca. Az ember növekvő elszigetelődése halálos ölelés. A folytonos papi együttlét kizárja a civileket, s arisztokratizmus-sá satnyul; a kovász tünékeny, nem

arisztokratikus. Nélkülünk más nyelven beszéltek, más hangon énekeltek, más fordulatokban gondolkoztak, mint az alakuló, egyetemes egység nyelvén, hangján, fordulataiban. Amit a világ *ma* mond, azt *ma* hallja meg Krisztus. A világ mai hangja *lehetséges* orgánum. Gondolkodási formája nemcsak az idővel való mély eljegyzettségünk jele, hanem *megfejtendő* föladatunk is. Ami *ma* van, *nem véletlenül* van *ma*. Ami benned egyéni, lehet számokra fontos, de *nem lényeges*; benned — bocsáss meg — az a lényeges, amit *nem lehet* azzal jellemezni, hogy a tied, olyan, mint te, hanem csak azzal, hogy a mienk, a többié, vagyis krisztusi. Igen, mi inkább vagyunk benned krisztusi, mint te magadnak.

Ne csak a gyónásunkat halljad meg, hanem a hallgatásunkat is. Krisztust bennünk, ne csak a bűneinket, a panaszunkat. Kérdezz ránk, ha tétovázunk: örülsz-e? Remélsz-e? Ne kegyes körülményeskedéssel kérdezz, hanem egyszerűen, melegen, röviden. Hallgass meg hitbéli kételeyeinket. Ne siess a válasszal, ne takard el szemünk elől bizonytalanságaidat, ne tiszteld a látszatokat; a te hited törekvése megingathatja vasbeton elbizakodottságomat.

Általában, kérlek, tiszteld gondolatokat termő lassúságodat és a csönvedet. Nem vagy Krisztus automatája, aki kapásból tud mindent. Az Úr majd kitöprengi benned, amit neked kell mondanod, s gondolataidnak éppen ez a lassú, kínos formálódása hitelesíti lelked munkáját. Ne félj akadozni. Főnségesen tud dadogni a lélek.

Minden ember szenved, tűr, téved, meggondol, csodálkozik, örül, beléharap a másikba, s ő is „harapva van”. De terem is! Neked autót gyárt, nekem asztali lámpát. Neked épít, nekem könyveket köt. Neked templomfűtő berendezést termel, ne-

kem szöges bakancsot. Neked ostyát (nekem is)... És hidrogénbombát, valamennyiünknek, meg evangéliumot nyomtat valamennyiünknek. Krisztus — így vagy úgy — kikerülhetetlen.

Kérlek, ne prédikálj; beszélj. Engedd az Úr szavai közé áramolni jól kiművelt szellemedet: égj, tanúsíts és improvizálj. Nagyszerű középkori prédikátorok példái nyomán. Az a tény, hogy Isten emberi arcot, kezét, lábujjat, zsigereket és tekintetet választott magának, neki sorsa, nekünk kimondhatatlan örömünk és felelősségünk lett. Félszeg, de föllyesnek álcázott szorongásod onnan adódik, hogy ezt a felelősséget — ha én mondom — szólamnak tartod, mert *nem látsz mögöttem teológiai és kegyelmi hitelességet, aminek jegyeit iskolához kötöd; és Jézus?* Hallottalak egyszer úgy beszélni, ahogyan Jézus beszélhetett; forró volt a hangod, mégis higgadt, világos, erős és szelid; amikor egy befolyásosnak mégis udvaroltál, elkeserítettél. Sietsz megszakítani velem a beszélgetést, mert takarékoskodsz az időddel; beszélgethetnénk úgy is, mintha imádkoznánk. Talán azért *nem becsüled a világ szellemi termékeit; mert nem ismered őket eléggé; ha ismernéd, tudnád, hogy minden jó mű egy éhségről, egy szomjúságról szól, végtelen változatban.* Amikor beszélsz X vagy Y gondolkodóról, művésZRől vagy teológusról, igen elszomorítasz; azt hiszed, *ők nem ugyanannak a Csillagnak különféle irányba állított sugarai?* Azt szeretem benned, hogy pap vagy; de tudom, hogy lényegednek *tilos* határt szabni. Ez kötelezett őszinteségre. Mormogásom fénye a szeretetem.

Vasasoké